

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratait visszaadásra
 vagy megőrzésére nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kacsa az antimodernista eskürol.

A kóser libának nagy a becsülete. Közkeletűségnek örvend mindenfelé, sőt a pozsonyi szentmártonnapi kóser libáról az udvarképeség gőgje is leolvasható.

A libák osztályába nem tartozó kóser kéllábuak és négylábuak kétségtelesen jogos irigységgel nézhették a libának ezt a kóser szempontból fényes rituális karrierjét. Miért csak a liba örvend a közkeletűségnek, miért jutott el csak ő a királyi trónon is túl, egészen a királyi asztalig?

A kóser libával nem is tudott eddig versenyezni semmiféle más kéllábu kóser jószág. Sőt négylábu sem. Két-három nap óta azonban a liba ebben a dicsőségben osztozni kénytelen. Kósersege révén nem ő az ország egyetlen rituális nevezetése, hanem veszedelmes versenytársa akadt — a kóser kacsa.

A kóser kacsa semmiben sem különbözik más, jól kihizott kacsatól. Éppen olyan értelmetlen, ostoba hápogás a beszédje, mint bármely más tisztességes kacsaé, mely ilyentájan, a nyár küszöbén itt is, ott is felbukkan. Hadd hápogjanak, ilyenkor van az ő szezonjuk. Akár a fiumei cápáról, akár a hármaskörökéről hápognak, az teljesen egyre megy.

Okos ember tudja, hogy a kacsa csak kacsa, akár kóser, akár trélli, akár az Adriában, akár a hármaskörök bölcsőjében ringatózik.

A legtrészebb kóser kacsnak keblét azonban magasabb ambíciók dagasztották. Országos nevezetességre akart szert tenni. Alig hogy kibújt a tojásból, olyan éktelen hápogást kezdett, hogy némely augurok Budapest Keletén is figyelmesek lettek rá. Azt hápogta a derék kis rituális kacsa, hogy a kongregációkban megméltelyezik az ifjak lelkét. Titkos esküket tételnek le velük azoknak a fekete csuhás jezsuitáknak a hűségére s nemcsak a párbaj ellen sorakoztatják a jövő nemzedéket, hanem a titkosan lappangó, titkon a vallás és a haza ellen vakoló tarsulatok ellen is, a melyektől minden tisztnek is becsületbeli fogadott kötelessége távol maradni. Sőt — hápogta végső elkeseredésében a derékkacsa — a nagyváradai katolikus főgimnáziumban az ifjakkal le akarták tételni az antimodernista esküt is! Veszélyben a szabadelvűség! Veszélyben a tudomány szabadsága! Diákokkal tételnek antimodernista esküt! Világ szabadkőművesei, siessetek és sorakoztatok az antimodernista eskü ellen!

Okos ember, ha ezt elolvasta abban a felekezeti lapban, mely ezt a képtelen

értelmetlenséget nem szégyelte egész komoly képpel megírni (a szedője bizonyosan szánalmas mosollyal szedte ki), mondom okos ember ilyesmire egyszerűen vállat von és azt mondja rá: kacsa. Hadd hápogjon. No de nem muszáj mindenkinek okos embernek lenni, sőt az sincs megírva sehol, hogy a jóhiszenűség hiánya büntetendő cselekmény. Okos ember nagyon jól tudja, eleget irkáltak róla a lapok, hogy az antimodernista eskü letétele csak papok kötelessége. Antimodernista eskü letételére soha egyetlen világit fel nem hívtak, fel nem hívnak, annál kevésbé szólítják fel az antimodernista eskü letételére a diákokat Okos ember azt is tudja, hogy az antimodernista esküben egyetlen betű sincs, ami a tudomány szabadságát veszélyeztetné. Okos ember azt is tudja, hogy az antimodernista esküben nincs semmi új, az csak az egyház mindenkor szent és sértegetlenül megőrzött, örök érvényű tanait bástyázza körül a mai divatos és téves üres jelszavakkal szemben. A ki katolikus valósággal, nemcsak névleg, annak lelkében és meggyőződésében olt van mindaz, amit az antimodernista eskü tartalmaz, akár leteszi azt az esküt, akár sem. Minden igaz katolikus eo ipso antimodernista s erre külön eskü tennie nem kell.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy játékos, aki veszít.

Írta: Konkoly Ferenc.

A kávéházban minden nap, délután pontban három órakor jelent meg. A legújabb divat szerint öltözködve, kifogástalan eleganciával. Egész lényén valami arisztokratikus fensőbbiség ömlyöt el, melyet hiába igyekszik utánozni az ujjongóan keletkezett típus, a külsőségekkel hatni kívánó »bankfi.«

Ugyanazon sarokasztal mellett foglalt helyet s a pincérnek néma alázatossággal hajlongtak előtte. Kabátját és botját, kalapját azonban hiába igyekeztek karmaik közé kaparítani azokat, mindenkoron személyesen a nála már megszokott, mágnásosan könnyed hanyagsággal akasztotta megszokott fogására.

Mindenki méltóságos gróf urnak titulálta s ő soha vissza nem utasította e megszólítást.

Igy aztán a kávéházban törzsvendégei között kialakult személyét illetőleg az a felfogás, hogy a legutolsó divat szerint mindig kifogástalanul öltözködő ur nem más, mint egy kü-

löncödő mágnás, ki abban leli örömét, hogy elvegyülve az egyszerű polgármesterek közé, hódolatot támasszon személye iránt.

Nem is nevezték őt másképp a kávéházban, mint a »gróf ur«. S ez elnevezés egyik pincérről a másikra szállt, s mint öröklött hagyomány szürkülettel elő a távol múlt homályos kődéből.

A kávéházban már ismerték gyöngéit. Tudták, hogy mit szokott fogyasztani s így mindig meg volt köztük s a kiszolgáló személyzet között a teljes egyetértés, semmi sem zavarta a békés és megszokott barátságos hangulatot.

Soha nem fogyasztott mást a kávéházban, mint feketét. Mértékletes volt a száma elfogyasztott pikoloinak, mert egy délután, mely nála mindig átnyult a hajnali virradásba, 30—40 feketét is elfogyasztott.

Soha sem tolokodtak a pincérek hozzá azzal a kérdéssel, hogy talán valami mást is óhajtaná parancsolni, tudták szempilláinak rebbenéséből, hogy most újra hozhatnak egy feketét.

Egyetlen egyszer történt csupán meg, hogy egy új pincér, kit elfelejtettek a gróf ur szokásairól informálni kérdést intézett, hogy talán szolgálhatna valami mással is. A »gróf ur« el-

képedve nézett a szerencsétlen páriára, mint aki előtt Bankó jelent meg. Lecsapta a kártyát, — no mert hát természetesen mindig kártyázott, bocsánatot kért partnerétől s a kávéshoz ment.

Ott előadta sérelmét, átadta ultimátumát, hogy vagy az új pincér távozik, vagy ő neki kell más kávéházat keresni.

A kávést mit volt mit tennie, minthogy legjobb barátját elveszítse, azonnal elbocsájtotta a bámuló mit sem sejtőt.

A »gróf ur« pedig, mint aki rendbe hozta a dolgát, leült a kártyasztal mellé, folytatta a játszmát ott, ahol elhagyta.

Es futcsa. Tíz esztendeje, hogy a kávéházba járt, de sem vendég, sem pincér nem emlékezett, hogy egyetlen egy alkalommal is előfordult volna, hogy nyert legyen.

Következésképpen és egyformán, miként egy gépezet, napról-napra s állandóan veszített.

Sőt sokan észrevették, hogy amikor a szerencse már neki kedvezett is volna s előnybe jutott, szántszándékkal oly hibákat követett el, melyek természetesen maguk után vonták, hogy az elszámoláskor veszteségben volt.

A veszteséget pedig mindenkor nagyuri grandezavall vadonat új papírpénzben egyenlítettte ki.

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitünő erdélyi

Szolid és előzékeny kiszolgálás. 235

Fővárosi mintára,
 pazar eleganciával
 berendezve! ■ ■

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Az esküt csak azoknak kell letenni, akik a hivek vezetésére lévén hivatva, náluk kettőzött gondossággal kell ügyelni arra, hogy a divatos és muló jelszavakkal a rájuk bízott hivek lelkét meg ne rendíthessék.

Jóhiszemű ember ezekkel is tisztában lévén, azonnal tudja, hogy diákokkal antimodernista esküt tétetni — legfeljebb álomban lehet. Azt sem józan álomban. Ki tehet azonban arról, hogy némelyek még álmukban sem tévednek a jóhiszeműség ösvényére, ha katolikus dolgokról van szó? Egyáltalán nem is csodálkozunk tehát ezen a kacsahápgogáson, sőt azon sem ütköznénk meg, ha valamelyik kóser augur azt írná, hogy letették az antimodernista esküt a dedósokkal is. Vidéki kised páholyokban sok mindent elhisznek a naiv lelkek. Csodálkozni csak azon lehet, hogy ez az ostoba kis kacsa bejutott az ország fővárosába s a falusi kis kóser kacsa akkora karriert futott be, hogy a munkapárt bizalmas értekezletén is feltalálták.

A páholy képviselője szörnyülködött egész komolyan a diákok soha senkinek eszébe nem jutott antimodernista esküjén és a minisztertől egész komoly képpel komoly választ kívánt a tárgyban.

Zichy János gróf nem hiába első tanítómestere és egyik első gavallérja Magyarországnak. Más ember talán arcába nevet az ilyen kérdésnek, a miniszter ellenben megfelelt azzal a leereszkedő jóakarattal, amelyet az iskolában is tanusít a türelmes, jó tanító a gyengébb diákokkal szemben. A modern pedagógia elveit szem előtt tartva, rá helyezkedett a kérdés szellemi színvonalára és úgy adta meg válaszáat. És természetes, hogy az ilyen helyes iskolai elvek alapján megadott válasszal a kacsahápgogásból fakadni készülő vihart le is csillapította.

Hogy meddig tart a pihenő, azt persze nem lehet tudni. Valószínű, hogy

nem sokáig. Az efféle rémmesék sohasem járnak egyedül. Ha az egyiket elnémitják, jön a másik, aztán a harmadik. Majd gondoskodnak róla ott, a honnan ezt a sületlenséget utjára eresztették. Tragikusan venni azonban ezt a dolgot sem nagyon muszáj, hiszen már a római augurok is tudták, hogy a kacsahápgogás sem jut a menyországig.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 18.

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Napirenden:

a kereskedelemügyi tárca

költségvetésének általános tárgyalása.

A hivatalnokok státuszrendezésére vonatkozó tételnél **Heltai** Ferenc a kereskedelemügyi miniszter törvénymódosító javaslatát mutatja be. Szkicsák Ferenc az iparfejlesztés tételénél az iparoktatás fokozásáért szólal fel, Heltai Ferenc előadó a miniszteriumnak idevontatkozó javaslatát terjeszti elő. Lukács László ideiglenesen megbízott kereskedelmi miniszter cáfolja Szkicsák Ferencnek azt az állítását, hogy iparoktatásunk elhanyagolt, a népszerű iparoktató tanfolyamok eredményes működésére utal. Horváth Mihály, Pető Sándor és Haydin Imre a munkás segélyező intézményeket bírálják. Horváth Mihály a munkás betegsegélyzőnek rendszertelenségéről és azokról a sérelmekről panaszkodik, amelyeket az egyesület tagjai szenvednek. Pető Sándor haugoztatja, hogy a betegsegélyzőek autonómiára van szüksége, az egyesület működése különben mintaszerű az európai államok hasonló intézményeihez képest, melynek sorában első helyen áll. A deficitnek okai nem a rendszerben, sem a hivatalnokokban, hanem a kormány túlságos takarékoságában van, amely miatt csekély összeg jut a munkás betegsegélyzőre, holott Európa többi kormányai milliókat áldoz ily célra. A költségvetést elfogadja, Haydin Imre az ellenőrzés lehetőségéért a munkássegélyző ügyének centralizálását szükségesnek tartja. Lukács László elismeri, hogy a munkássegélyző törvények nem tökéletesek. Ennek oka az, hogy

gyorsan lévén szükség rájuk, gyorsan készültek el s életbeléptetésük s gyorsan történt meg. A deficit oka az, hogy a bevétel azonos a betegsegélyzőben, a kiadás azonban folyton növekedik az által, hogy a segélyezésbe a munkás családja is bevonatik. Ezeken a bajokon feltétlenül segíteni kell. A segítség radikális és novelláris uton történhet, mivel gyors segítség szükséges a novelláris eljárás mellett foglalt állást. Pető Sándornak arra a vádjára, hogy a budapesti munkáskórház, — melynek létesítését a törvény előírja — még nem készült el: azzal reflektál, hogy elődjének halogatása miatt késik az építkezés. A költségvetést elfogadásra ajánlja. A posta- és táviró hivatalnokok fizetését érintő tételnél Giesswein Sándor a postások vasárnapi munkaszünetét, fizetésük javítását kívánja s kéri, hogy a kiadónók a férfiakkal egyenrangú megítélés alá jussanak a fizetés megállapításánál.

Elnök: Ot pernyi szünetet rendel el.

Szünet után

Pető Sándor: A vasutnál és postánál alkalmazott nyomdai munkások kérdésében szóval fel.

Kifogásolja, hogy a keresk. miniszterium hatáskörébe tartozó vasuti és postai nyomdákban nem respektálják a kollektív egyezményeket. Sürgős intézkedést kér.

Batthyány Tivadar gróf: A vidéki postamesterek helyzetének javítását sürgeti és részükre is félárú vasuti jegyet kér. Tiltakozik azon feltevés ellen, hogy ezen vidéki postamestereknek csak melléklagalkozás a postai hivatal, mert más főtaglalkozásuk volna. Telefontdíjak leszállítását kéri. Nem tesz kifogást az ellen, ha a kormány átmenetileg rendeleti uton rendezné a postai alk. fizetésének javítását, de feltétlenül kívánja, hogy annak véglegesítése törvényben legyen contemplálva. Tiltakozik azon feltevés ellen, hogy automatikus előléptetés mód mellett, a hivatalnokok munkabuzgalma, ambíciója csökkenne. Emellett soronkívüli előléptetést is kér, amelylyel a kormány illusztrálná, hogy a sikeres működést, buzgó munkálkodást alkalmilag ilyen soronkívüli előléptetéssel fogja honorálni.

Hosszasan beszél a fizetésrend részleteiről. Reflektál Giesswein Sándornak a postakezelők és kiadónók fizetésére vonatkozólag tett indítványára és ő is kéri, hogy azok a fizetés kérdésében is a férfiakkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

Haller István: Kevésli azt az összeget, melyet a posta- és táviró alkalmazottak fizetésrendezésére szánt a kormány. Az autom.

Hatalmas pénztárcáját remek kivitelű kilencágú korona ékesítette.

Természetes, hogy a kávéházi vendégek, akik a »gróf ur« gyengéjét ismerték szörnyű módon törekedtek, hogy játszó partnere lehessenek a kegyelmes urnak. Ám hiába a »gróf ur« egyik különcködéséhez tartozott, hogy kétszer egy és ugyanazon emberrel nem játszott. Sokszor más kávéházba kellett pincért szalajtani kártya partnerért, akit természetesen felvilágosítottak, hogy minő különös kártya játszámára hivatalos.

Ha már sehonnan sem tudtak előkeríteni idegen vendéget, ki még a méltóságos urral nem játszott, ilyenkor szomorúan gubbasztott a sarok asztal mellett s lenéző rideg pillantásokat lövelt az öt környező s kíváncsiskodó közönség felé.

Ha az óra éjtél után kettőt ütött, ha még oly érdekes párti lett legyen is kezébe, csendes resignációval letette a kártyát. Világért sem volt rá bírható, hogy a megkezdett játszmát folytassa.

Mint ilyenkor megjegyezni szokta. Oseinek hagyomása tiltja, hogy éjtél két óra után kártyát vegyen kezébe.

A kik vele játszottak értesülve voltak rögeszméjéről s így soha sem lett belőle kellemtelenség.

Dacára annak, hogy évek óta volt a ká-

véház törzs vendége, sem nevét sem közlebbi adatokat multjáról s jelleméről nem tudtak. Csak annyit, hogy »grófe s hogy rendezett anyagi viszonyok között kell élnie, mert minden áldott nap elveszített 10—20 koronát, melyet mindig pontosan és teljesen új bankókban egyeztetett ki.

Viselete kifogástalan eleganciát árult el, modora fő urra vallott. Monogramja, mely botján, esernyőjén, kabátján, zsebkendőjén ékeskedett, mindenütt kilencágú koronával volt fedve, mely grófi születésre vallott.

Soha senkivel annyira intim nem volt, hogy még csak nevét is megmondta volna. Mikor kártya partnerének bemutatkozott, valamit morgott fogai között, de senki fia attól ugyan ki nem okosodott.

A kávéházban mindenki szerette különcködéseit, rigolyái dacára, mert mindenki iránt szives s leereszkedő volt s cseppet sem érezte, hogy ő ereszkedett le hozzájuk, hanem mindig ojbá tüntette a dolgot, mintha őt érné a tisztelet, a velük való érintkezéssel.

A picérek pedig egyenesen imádták, mert borraivalóiban valóban fejedelmiek voltak.

A ravaszabbak ki is használták gavallériáját, amennyiben különféle koholt okok alapján nem egyszer vágta eret ropogós bankóktól duzzadó pénztárcáján.

Egy napon, mint rendszeren betértem a

kávéházba, a pincér ki lesegíti kabátomat vállaimról meghatott hangon újságot.

— Szörnyű dolog történt. A gróf ur tegnap éjjel megszökött Amerikába.

A megszökött grófról kiderült, hogy soha életében sem volt gróf.

Kereskedősegéd volt ifjú korában. Egy sorsjegye megütötte a főnyereményt s annak kamataiból éldegélt. Lehet, hogy a nagy szerencse mehibbantotta az eszét, de lehet, hogy tervszerűleg, tetszelgett a gróf szerepében.

Gazdasszonya előadása szerint odahaza a lehető legszűkösebben élt csakhogy kávéházi passzióit kielégíthesse, ruháit, kalapját, zsebkendőit Bécsből hozatta, csakhogy rá himeztesse a grófi koronát.

Pénzét pedig a gazdasszonynak minden áldott nap ropogós bankjegyekre kellett felváltania a szemközti pénzváltó boltban.

Ez értesülések teljesen kialakították a szerencsétlen gróf ur jellemét előtem, elhatároztam, hogy egyetlen szót sem említek belőlük a kávéházban.

Hadd őrizzék meg ott a »gróf ur« emléket továbbra is, mint a minő volt. Ennyit megérdemel azért a számtalan pikolóért, mit elfogyasztott s azokért a sok szép ropogós bankókért, melyekkel szerencsés kártyapartnereit megajándékozta.

előléptetést kéri. Reflektál Giesswein és Batyányinak a posta kezelőnk és kiadók helyzetére, akik dacára hogy férfi munkát végeznek a fizetés kérdésben más elbírálás alá esnek. A csoportvezetőnk állásáról beszél még.

Sümei Vilmos: A bécs-budapesti telefon mizériáról beszél.

Seltai Ferenc a vasutaknál mutatkozó kedvezőtlen eredményt úgy gondolja pótolhatni, ha a személydíjakat lényegesen felemelik. Ezután részletesen válaszolt a felszólalások folyamán elhangzott kifogásokra. Az ülés vége 2 órakor.

Miniszterek a királynál. Ma délelőtt Gödöllőn valóságos miniszterjárás volt. Reggel nyolc órakor **Georgi** osztrák honvédelmi miniszter érkezett Gödöllőre és délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás után **Georgi** visszautazott Bécsbe. A délelőtt folyamán kihallgatáson jelent meg a király előtt gróf **Khnen Hédeváry** miniszterelnök és **Tomasics** horvát bán is. Együtt mentek Gödöllőre Klobucsár lovassági tábornok automobiljában. A király előbb **Khuent** fogadja aki a véderőjavaslat betérjesztéséről tett jelentést. **Tomasics** horvát bán a folyóügyekről számolt be.

A külügyminiszter Budapesten. Bécsi tudósítónk jelenti: Gróf **Aehrenthal** közös külügyminiszter e hét végén Budapestre érkezik és innen Gödöllőre megy, ahol audiencián jelenik meg a király előtt. Hosszu szabadsága után ez lesz a külügyminiszter első audienciája.

Vilmos császár

Kolozsvári diszdoktori oklevele.

Hosszu és gondos munka után elkészült az a diszdoktori oklevél, amelyvel a kolozsvári **Ferenc József** egyetem tudatja Vilmos császárral, hogy kebelébe fogadta. A diploma valóságos remeke a magyar ötvösművészetnek s miután az egyetemi tanács a napokban bemutatja a királynak, a hónap végén diplomáciai uton elküldi Berlinbe.

A diploma — melyen hónapokon át dolgoztak művészek és műiparosok — nyolc pergament lapból áll, egy remek bekötési táblával, rajta zománcos címerek, melyek valósággal remekei a magyar ötvösművészetnek. A pergament lapokon miniatürképek vannak, kapcsolatban a diploma szövegével. Ott vannak Erdély, Kolozsvár, Bethlen Gábor fejedelem és felesége, a Hohenzollern házból származó Brandenburgi Katalin címerei és arcképei. Kolozsvár XVII. századbeli lát képe, midőn ott egy Hohenzollern hercegnő uralkodott, a város főterének mostani lát képe Mátyás király szobrával, az egyetem főépülete, továbbá Budavára, ahol Vilmos császár a millenium alkalmával emlékezetes pohárköszöntőjét tartotta a magyar nemzet dicső multjáról.

A diszdoktori diplomát gróf **Szögyény-Marich** László berlini nagykövetség fogja át-nyújtani a császárnak, nem pedig, mint eleinte tervezték, diszküldöttség élén **Szádeczky** Lajos rektor. A prágai egyetem oklevelét is diptomáciai uton nyújtották át, de abban, hogy az ünnepies átadás elmarad, semmi része sincs annak a kalandos pletykának, amely egy felületes névcseré folytán nagylengyel törekvésekkel vádolja meg a törzsohkos magyar származású **Szádeczkyt**.

Tavaszi ujdonságaim CIPŐ, KALAP és uri divatcikkekben megérkeztek REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

* Belopotoczky püspök Nagyváradon. Dr. **Belopotoczky** Kálmán val. b. t. tanácsos, felsz. püspök, tábori apostoli helynöknek ez utóbbi méltóságáról való lemondását a király meleg elismerése kíséretében elfogadta s egyuttal sokszorosan s a legnagyobb érdemjelekkel kitüntetett kedvelt hívének — mint már a multkor megirtuk — a *Pro piis meritis* katonai lelkészi érdemrendet adományozta. Az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat tegnap jelent meg a Rendeleti Közlönyben. **Belopotoczky** püspök most már véglegesen ott is hagyta bécsi állomását s tegnap este **Nagyváradra** érkezett, hol elfoglalta kanonoki székházát. A Rendeleti Közlöny tegnapi száma közli egyuttal **Belopotoczky** utódjának kinevezését. E szerint az új tábori püspök **Bielik** Imre, pápai praelátus, nyitrai egyházmegyei áldozópap lett, ki két évtizedet töltött **Belopotoczky** püspök oldalán, előbb mint titkári, később mint a tábori apostoli helynökség irodavezetője s úgy ebben a minőségben, mint a katonai lelkészeti szakirodalomban kitüntette magát.

* Némethy Gyula felolvasása Budapesten. A Budapesti Oltáregyesület ma megnyitott kiállításán érdekes előadások lesznek, melyeknek megtartására felkérték a főváros és a vidék kiváló szaktérítait, köztük **Nagyváradról** dr. **Némethy** Gyulát, a keresztény egyházi művészetek kiváló ismerőjét, ki vasárnap tartja meg ott *A keresztény nő és az oltár* című előadását.

* Kinevezés. A kereskedelemügyi magyar kir. miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott pénzügyminiszter **Orómi** Gyula városi építőmestert a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri képzettség megvizsgálására **Nagyváradon** szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

* A városi jéggyár működése 1910-ben. A városi mérnöki hivatal tegnap betérjesztette a tanácshoz jelentését a hatósági jéggyár 1910 évi működéséről. A jéggyár 1910 ben napi 102 métermázsát jeget termelt s az összes bevételek 20530 koronát tettek ki. A jéggyártáson a városnak négyezer korona tiszta haszna maradt. A forgalom folyton emelkedik s így remélhető, hogy két éven belül a haszon több mint 10.000 koronát fog kitenni évenként.

* Választások a városnál. **Bordé** Ferenc polgármester-helyettes tegnap pályázatot hirdetett a nyugdíjazás folytán megüresedett főpénztári ellenőri és az ujonan szervezett, valamint a **Szarill** János halálával megüresedett árvaszéki ülnöki állásokra. A pályázati kérvé-

nyek június hó 3-án d. u. fél 3 óráig nyújtandók be **Hlatky** Endre főispánhoz. A megüresedett állásokat a június havi közgyűlés fogja betölteni.

* A fiatalok felügyelőbizottságának új tagjai. A m. kir. igazságügyminiszter a fiatalok nagyváradi felügyelő hatóságának tagjaivá **Novotny** S. Alfonz főgimnáziumi igazgatót, **Telegdi** Józsefnét, **Petry** Gyulánét, **Lukács** Ödönt, dr. **Medvigy** Gábort, dr. **Thury** Lászlót, dr. **Mártonffy** Marcellt és **Balogh** Károlyt, az 1912. évi december hó 31. napjáig terjedő időtartamra, kinevezte.

* A képkiallítás megnyitása. Szép számu közönség jelenlétében nyitotta meg tegnap délelőtt 11 órakor a **Gulácsy-Erdi**-féle kiállítást **Hlatky** Endre főispán, a kiállítás védnöke. A sok érdekes képnek, rajznak sok nézője volt s a késő, déli órákban még mindig sokan élvezték a kiállítás szépségeit. Feltűnést keltettek **Kornis** Elemérné igazán bámulatos művészeti csipke művei. Az antik képek szintén nagy hatást tettek. Erdeinek mély gondolatu grafikája hagyott mélyebb nyomokat, míg **Gulácsynak** történelmi kompozíciói vonzottak számos nézőt. A kiállítás két hétig tart s a belépő jegy egy korona.

* A székelyhídi pályaudvar kibővítése. A bihari helyi érdekű vasut legfontosabb állomása **Székelyhid**. Innen ágazik el a margitai, illetve szilágysági vasut is. A székelyhídi pályaudvar nagy forgalmára való tekintettel az indóház szűk s nem rendelkezik azokkal a kellekkel, melyek egy hasonló pályaudvartól megkivánhatók. A sok panasz alapján végre most a kereskedelmi miniszter a mult évi és az idei személforgalom adatainak tekintetbe vétele mellett elrendelte a pályaudvar kibővítését és felszerelését. A miniszter rendelete tegnap érkezett meg a vármegyére.

* Garázda napszamosok. Tegnap délután három negyed 7 órakor **Gordán** György és **Pista** Tógyer napszamosok részeg állapotban betértek **Mármorstein** Izidor vendéglőjébe. Miután **Mármorstein** Izidorné részegségükre való tekintettel nem akarta őket kiszolgálni, **Pista** Tógyer a lócát megragadta s a vendéglősnét megakarta ütni. A vendéglősné rimánkodására **Gordán** György és társa az utcára mentek, ahol **Gordán** egy kődarabot vett fel, s azzal akart visszamenni a vendéglőbe. Az előhívott rendőr igazolásra szólította őket, amit mindketten megtagadtak, sőt **Gordán** a rendőrt is megakarta ütni. A garázda embereket csak nagy nehezen lehetett előállítani a rendőrségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték őket.

* A csabaiak Áchim emlékére. Tegnap reggel gyászistentiszteletre gyűltek össze a csabai lutheránus nagytemplomban **Áchim** árván maradt hívei. Körülbelül ezer főnyi közönség gyűlt össze a templomban, ahol **Csepreghy** lelkész tartotta a gyászistentiszteletet. A templomból a 2000 főre növekedett tömeg kizárándokolt a temetőbe **Achim** sírjához. **Achimot** nem is a temetőbe, hanem annak szélén egy krumpliföldön hasították el, mert a régi temetőben már nem volt hely számára és az új temetőbe, amely a falu másik végén van, a hatóság nem engedte meg a temetést, nehogy a hosszú menet zavargásokra adjon alkalmat. A temetőből **Achimné** Mészáros-utcai házához vonult a nép és ismét részvétét fejezte ki a nagybeteg asszonynak. A tegnapi nagy sürgősforgás után ma egészen csendes a sárga **Achim**-ház. Tegnap reggeltől estig halotti tor volt a háznál, nyolcszáz ember ebédelt és vacsorázott ott komor csöndben. Levágtak négy tinót, tíz

birkát és elfogyott néhány hektoliter bor. A békéscsabai képviselőtestület tagjait rendkívüli közgyűlésre hívták össze. A közgyűlés tárgya Achim emlékének megörökítése lesz. Elhatározták, hogy *elkészítetik Achim szobrát* és valamelyik nyilvános helyen állítják föl, ha pedig ez nem volna lehetséges, a Népgyűlés házában udvarán helyezik el a tragikus véget ért vezér kőbe faragott mását. Arcképét megfestetik a községháza számára, a Mészáros-utcát pedig, a hol Achim háza áll, Achim András-utcának fogják elnevezni.

* **Lögyakorlatok Belényes környékén.** A katonai parancsnokság tegnap értesítést küldött az alispánhoz, hogy a békésgyulai második és a nagyváradai negyedik honvédegyalozzerek a jövő hó folyamán nagyszabású lögyakorlatokat fognak végezni a belényesi hegyek között. A gyulai gyalozzred június 2-án és 3-án, a nagyváradai pedig június 8. és 9-én tartja meg a gyakorlatokat. A parancsnokság kéri az alispánt, hogy intézkedjék, miszerint a lögyakorlatok tartamára a szükséges területet keilőképpen biztosítsák.

* **A kötegyáni postajárat biztonsága.** Régóta huzódó ügyben irt ismét át tegnap a postaigazgató az alispánhoz. Az átirat a kötegyáni éjjeli postajárat biztosítására vonatkozott. A község képviselőtestülete ugyanis semmi áron sem akar a járat mellé kíséretet adni, mert a közbiztonsági állapotok ezt nem kívánják meg. Ebben az ügyben már egész halmoz átirat és válaszirat keletkezett, míg végre tegnap az igazgató kijelentette, hogy ragaszkodik a kereskedelmi miniszter egy korábbi közzétételéhez, melyben ki van mondva, hogy a biztonsági őr köteles a legutolsó kocsit távozásáig is bevégni. Így a község köteles az őrt adni.

* **A Püspökfürdő megnyitása.** Szinte örömmel s bizonyos lelkesedéssel vesszük s veszi kívülről mindenki a hírt, hogy megnyitá a Püspökfürdő. A fürdő nemcsak Nagyváradnak, de az egész országnak nagyon kedvelt kirándulási és üdülőhelye. A fürdő vize, mint gyógyviz a legtöbb betegségben gyógyulást idéz elő. Vidéke rendezett, ezalatt azonban korántsem az értendő, hogy a természet szépségei mesterkélte korlátok között nyomorognak, mert a környék hegyeinek, erdőinek, virágainak, mezőinek, kristály patakjainak bizarr szépsége épp oly megkapó és fenséges, mert az emberi kéz csak a ferdeségeitől, a hátrányaitól fosztotta meg a vidéket. Most ez a rohamosan fejlődő fürdő megnyitá. A bériő Kernáts János az idén a község igényeinek kielégítéséről még fokozottabb mérvben fog gondoskodni. Ajánljuk a fürdőt a község figyelmébe.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiuknak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó lövő flóbert-puskát veszünk. Hogyha jót és olcsót akarunk venni, úgy azt csak LADÁNYI JÓZSEF puska-művesnél Rákóczi-út, Moskovits-palota lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahoz nem értenek, mert gramofon, pipa és tollhoz a fegyver nem való. M. kir. löporáru. Telefon szám 269.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelőzése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Double-kelme
ujdonságok
FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

128

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Költözők figyelmébe!
Ha venni akarunk!

Szőnyeget függönyt ágyterítőt, — menjünk

Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol június 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárusítva. Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefirek-
:: ben nagy occassió! ::

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
:: szemben. ::

x Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. Benkő A könyvkeresk. Rákóczi-ut 10.

x **A fűzőipar terén** a Rosenzweig Róza cég érte el a legnagyobb recordot, amennyiben új találmányai által országunkban a legelső helyre emelkedett. A cég által legújabbán föltalált nadrág fűző erősebb hölgyeknek nélkülözhetetlen.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Cigányszerelem.
Szombat: Salome és Nemere káromkodik.
(A Góth-pár első vendégfellépte.)
Vasárnap délután: Ripp Van Winkle (Csók Vilma vendégfellépte), este: Karenia Anna. (A Góth-pár vendégfellépte.)

Károlyi Leona vendég szereplése Budapest. *Károlyi* Leona, a nagyváradai Szigligeti-színház kiváló művésznője vasárnap este Budapesten a Király-színházban fog vendég szerepelni. A művésznő a Cigányszerelem Zorika szerepében lép fel.

Cigányszerelem. Meleg ünneplés színhelye lesz ma este a Szigligeti-színház. A szezon diadalmas sikerű operett ujdonsága Lehár Ferenc mesterien megkonstruált Cigányszerelme kerül színre. Az előadásnak az ad különös érdekességet, hogy ez alkalommal nyújtják át Mihályi Ernőnek, a társulat kiváló tenoristájának a díszes babérágat, melyet a kedvencversenyen nyert.

A Góth-pár első vendégfellépése. Szombat este kezd meg hat estére tervezett vendégfellépéseit a Szigligeti-színházban a fővárosi művészgarda két kitűnője: Góth Sándor és Góthné Kertész Ella. Nagyvárad közönsége boldogan emlékszik vissza mindig azokra az estékre, amikor a Góth pár Nagyváradon ragyogtatja ezerszer megcsodált művészetét s a nagyközönség pedig megértő szeretettel és lelkesedéssel ünnepelte a jeles művészpárt. Bizonnyosak vagyunk abban, hogy ez a szeretetteljes ünneplés nem fog elmaradni holnap este sem, amikor a Góth-pár Wilde Oszkár »Salome«-jének és a »Nemere káromkodik« című bohóság főszerepeiben mutatják be elsőrangú alakításukat. Vasárnap este a nagyhatású »Karenia Anna« című drámában lépnek fel, míg hétfőn és kedden Snitzler Arthur »Anatol«-jának bemutatóját fogják fellépésükkel jelentős eseményé avatni.

Ripp van Winkle — vasárnap délután. Erdélyi Miklós valóban pompás ötletekkel gondoskodik arról, hogy az enyhe időjárás dacára is behódítsa a nagyözönséget a színházba. Vasárnap délután például a régi operettek legkedvesebbjét »Ripp Van Winklét« ujtja fel s a kedvezményes helyárok melletti előadásnak különös érdekessége lesz, egy bájos fiatal koloratur-primadonnának, Csók Vilmának a fellépése, aki most végezte el kitűnő sikerrel színtanulmányait.

Kérelem. A Szigligeti-színház igazgató-sága ezúton is kéri az igen tisztelt bériő közönséget, hogy a Góth pár vendégfellépéseire, amelyek bérlétszünetben történnek, mindig az előző nap délután 4 órájáig váltsa meg a jegyét. A »Salome« és a »Nemere káromkodik« szombat esti előadására a bériők jegyeiket ma délután 4 óráig válthatják ki.

TANÜGY.

Az iskolaszék gyűlése.

Hosszu, csaknem három órás gyűlést tartott tegnap Nagyvárad város iskolaszéke *Thury* László elnökleite alatt.

Az elnöki jelentések után a felsőbb leányiskola szervezése került tárgyalás alá s egytakarattal elhatározták, hogy megindítják a mozgalmat — illetőleg az államhoz fordulnak avval a kéréssel, hogy az állítson Nagyváradon ilyen iskolát.

A polgári leány- és polgári fiú iskolák fejlesztése tárgyában az iskolaszék az újabb párhuzamos osztályok felállítását sürgeti, sőt olasziban teljesen önálló polgári fiúiskola felállítását akarja megkezdeni már szeptemberben.

A polgári fiúiskola azon kérelmét, hogy a tornaáshoz szükséges fapuskák beszerzésére 200 koronát adjon a város, a többség — a szabaddóművesek által odadobott antimilitarista jelszavaktól elvakítva — megtagadta.

Az értesítőkre vonatkozólag pedig azt határozta, hogy most már nemcsak az érdemsorozatot hagyja ki, hanem a tanulók névsorát is. De hát minek akkor értesítő? Jobb lenne, ha a tanács egyszerűen beszüntetné ezt a felesleges kiadást.

Kisebbségi ügyek elintézésével este háromnegyed 7 órakor ért véget a gyűlés.

Igazságszolgáltatás.

§ **A juniusi esküdtek.** A juniusi esküdtszéki ciklus polgárbírát *Bary* József törvényszéki elnök elnöklésével sorsolták ki. A rendes esküdtek névsora ez:

Moskovits Mór szeszgyáros, Simonyi Ernő tanár, Lakos Lajos levéltárnok, Ambrus György írnök, Balogh Kálmán erdőmester, Somogyi Lajos gyógyszerész, Solcz Gábor gyógyszerész, Virányi Győző tanító, Koppányi András irodavezető, Seevald Jakab magánzó, Kornstein Hermann földmérő, Csanda Endre gyógyszerész, Janó Sándor földmives, K. Polgár József földbirtokos, dr. Bleyer Endre ügyvéd, Kiss István tanító, Kormos József bankhivatalnok, Feigenbaum Lajos varrogép-bizományos, Feldmann Izidor szeszőző, Krajcsi György timár, Ficsek Emil ügyvéd, Nadányi Miklós földmérő, tokos, Krausz Henrik gépész, Farkas Zsigmond szatócs, Márton Ferenc ügyvéd, Triznai Géza bádógos, Sebestyén Sándor takarékpénztáros, dr. Kiss Gyula ügyvéd, Kiss István segédtanfelügyelő, Kőszeghy József városi főmérnök.

Helyettes esküdtek lettek: Künsztler János fodrász, Peller Ferenc szobrász, Lengyel Lajos üzletvezető, Fábrián József asztalos, Szilágyi Géza órács, Szodorai Lajos asztalos, Turóczi Gyula szatócs, Szilágyi János vendéglős, Tokai Bálint csizmadia, Boros Lajos kőműves.

A miklólázuri rejtélyes bűneset.

— *Ma kezdődik az esküdtszéki tárgyalás.* —

A szenzációs, rejtélyes miklólázuri bűntényben reggel 8 órakor kezdődik meg az esküdtszéki tárgyalás, mely hivatalosan a sötét és mind rejtélyesebbnek látszó ügyre világosságot deríteni.

Nagyon nehéz lesz a bonyolódott ügynek szárait megoldani; egy sereg tanut hallgatnak ki, éppen ezért a tárgyalás körülbelül egy hetet fog igénybe venni.

Mi magunk is kíváncsian várjuk az eredményt vajjon a büntett gyanuja alatt álló jegyző tudja-e tisztázni magát vagy a gyanu, hogy »uri betörők« követtek el a rablást, még jobban megerősödik és beigazolást nyer és az esküdtek az adatok, vallomások alapján bűnösnek mondják ki a vádlottakat.

Nagy apparátussal készülnek az ügy tárgyalására. Külön érdekessége lesz ennek a tárgyalásnak a község, és illetve a büntett helyének, valamint a környezetnek gipszbe öntött kicsinyített mása, hogy az esküdtek így szemléltető módon, világosabb képet alkothassanak az ügyről. A büntügyi eljárásnak ez az új, mindenestre figyelemreméltó és helyes módja, mely nagyban elősegíti, az esküdteknek és a bíróságnak a rejtélyes bűntények helyes megismerését — úgy tudjuk — hazánkban itt kerül először alkalmazásra.

Valószínűleg zsutolt terem előtt nyitja meg az elnök az ügy tárgyalását, mely annak idején oly sokáig foglalkoztatta az ország sajtóját közvéleményét.

Meggyilkolt erdőőr.

Ma ismét vasvilla szerepelt az esküdtszéki tárgyalás előtt bűnjel gyanúant. *Biró* András bélmártászéki lakos okozott vele súlyos, halálos testi sértést *Czole* Mikuláj erdőőrön.

Az erdőőr még ez év január 12-én falopáson érte *Biró* Andrást a község erdejében. A hivatása teljesítésében tubuzgó erdőőr nekitámadt *Biró* Andrásnak és ütlegelni kezdte, aki csak nehezen tudott kiszabadulni a kezei közül. Amikor pedig elmenekült, megfenyegette *Czole* Mikulájt, hogy ezt nem hagyja bosszulatlanul. Talán nem is gondolta, hogy oly hamar, már másnap reggel beváltja szavát. Másnap ugyanis a községi előjáróság élén megjelent *Czole* Mikuláj *Biró* András portáján, hogy számon kérjék tőle az erdő fáját.

A szegény fatolvajt annyira elöntötte a méreg az erdőőr látára, hogy a keze ügyében levő vasvillával megszúrta *Czole* Mikulájt, aki egy hónap múltán meg is halt.

Az esküdtszéki tárgyalás ma tárgyalta az ügyet *Vámossy* elnökleite alatt. A vádat *Thury* Endre képviselte, a védelmet dr. *László* Aurél látta el, aki védőbeszédében az erős felindulást igyekezett bizonyítani, amit legjobban bizonyít az, hogy a vádlott a kiemelt vér látára fejjáult, könnyekre fakadt és maga sietett legelőször a sérült segítségére. Jellemző, hogy a vádlott a védő egész beszéde alatt sirt.

Az esküdtek bűnösnek mondták ki és a bíróság 2 évi fegyházra ítélte a vádlottat.

§ Az esztári apagyilkos elmebajos.

Az esztári jegyző *Fülöp* András gyilkosa *Fülöp* István még mindég a nagyváradai ügyészség lakója s ügye lassu lépésekkel halad előre. Nem a bűntény kombinált volta okozza ezt a hosszadalmasságot, mert a tény nagyon is világos hanem a tettes egyénisége. A fogházban ugyanis *Fülöp* Istvánt viselkedése miatt megfigyelés alá vették s ennek folytán megállapították, hogy *Fülöp* idült alkoholizmusban szenved s ilyen állapotban követte el a gyilkosságot is. A megfigyelés eredményt fel fogják terjeszteni az igazságügyi orvos tanácshoz, melynek véleménye után kitzük a tárgyalást.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpadlás nélkül is készít **kitünő hirt**

nevü

Fogműtermében

Öz. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

A király elismerése.

Budapest, május 18.

(Saját tud.) Brand Gyula nváradai honvéd hadapródiskolai tanárnak nyugalmomba vonulása alkalmából a király legfelsőbb megelégedésének tudtul adását rendelte el.

A Zsilinszky fiuk ügye a nagyváradai táblán.

Békésgyula, május 18.

(Saját tud.) A gyulai törvényszék vádtanácsa *Tömöry* Lajos elnöklésével ma egész délelőtt foglalkozott a Zsilinszky-fiuk szabadlábrahelyezési kérelmével. Déli fél egy óráig döntés nem történt.

Mint késő éjjel jelenté tudósítónk, a törvényszék vádtanácsa 5 órai tanácskozás után meghozta határozatát, mely szerint Zsilinszky Gábor elsőrendű vádlottat szándékos emberöléssel vádolja és szabadlábra helyezését nem engedélyezi. Zsilinszky Endrét bűnpártolásban találta bűnösnek, s 500 korona biztosíték ellenében szabadlábra helyezi. A határozat ellen, úgy az ügyész, mint a védő felekezéssel élt. Így a Zsilinszky fiuk ügye rövid időn belül a nagyváradai kir. ítélőtábla vádtanácsa elé kerül.

Diaz lemondása.

Mexikó, május 18

A békejavaslat Diaz elnök vissza lépése mellett Corral alelnök lemondását is kontemplálja. De la Barra külügy-miniszter fog az új elnök megválasztásáig mint a köztársaság elnöke szerepelni. A kormány azonnali általános fegyverszünetet indítványoz. A kongresszus elé politikai amnesztia-javaslat fog kerülni. A juarezi felkelővezéreknek a kormányjavaslatot Carbajal bíró viszi meg.

A marokkói harok.

Lisszabon, május 18.

Egy itteni lap jelentése szerint Figueira de Foz kikötővárosban Ferreira tüzéradegyot és négy altisztet azon vád alatt, hogy összeesküvést szöttek a köztársaság ellen, letartóztatták.

Tanger, május 18.

A német posta egy különce, aki Fezből utnak indult, először kénytelen volt visszatérni, mert nem juthatott túl Muley Jakuton, mely helység a várostól északnyugatra tizenöt kilométernyire van. A különce május 15-én újból megkísérelte az utrakelést és amikor ez alkalommal sikerült kijutnia a város határából, a felkelők és a szultán csapatai közt lépp nagy csatát vívtak a város birtokáért. A csapatok melyek a városból kirohanást intéztek a felkelők ellen, ezeket visszavetették. A felkelők nem tagadták, hogy az ellenségeskedések megkezdése előtt nagy veszteségeket szenvedtek.

Zsidó zarándokok katasztrófája.

Konstantinápoly, május 18.

Meronban, Safet mellett a galileai tartományban néhány száz zsidó zarándok gyülekezik, hogy együttesen menjenek bűjtölve és zsolozmákat énekelve Simon ben Jochai megszentelt sírjához. Naplemente után a zsidó zarándokok a meroni zsinagóga fából összetakolt erkélyén gyülekeznek s ott imádkoznak késő éjszakáig. A fából összerótt terrasznak tegnap leszakadt a temérek zarándokterhe alatt és az ájtatos nép lezuhant. Hét ember meghalt, harmincnál többen súlyosan megsebesültek, alig volt valaki, aki épen menekült.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás)

11

A szülők kik alig várták Bözsike hazaérkezését, eleinte hallani sem akartak Somlyaiék ezen tervéről, de belátva azt, hogy az gyermeküknek mindenképpen előnyére lesz, megköszönték a nagynéni jóságát s beleegyeztek. Mily nagy volt az örömről és meghatásuk, midőn nemsokára ezután egy nagyon szép levelet kaptak Mály nénitől, amelyben az meghívja őket két hónapra a tengeri lüldözésre, amely az ő költségükön lesz ugyan, de tekintésük azt magukénak — írja — mert vegyék tudomásul, hogy ők minden vagyonukat az utolsó fillérig drága kis Erzsikéjükre fogják hagyni, kit oly igazán megszerették, s ki azonkívül az egyedüli örökség nélkül álló Ladányi leány a családjában. Képzelnéni a szegény szülők bol-

dogságát, kik egyrészt a nagy vagyonnak mindig remélték ugyan leányájuk számára, de hogy Erzsike lesz a dúsgazdag Somlyaiék egyedül örökösője azt még legmérszebb álmaikban sem képzelték volna el.

V. FEJEZET.

Hollódyék ma nagy izgalomba vannak. Ugyanis bál van nájuk készülöben. Margit a család bájos szép leánya ülte a nevenapját. Mint ahogy történetünk kezdetén a kedves kicsi Margit összehívta volt a környékbeli kis barátinőjeit születése nevenapjára, úgy történt ez most. — De ma már a nagy Margit Hollódy felnőtt leánykája hívta meg közel s távolabb lakó ismerőseit Margit napja megünneplésére. — Össze gyűltek a megyebeli előkelőségek Hollódyéknál, a férfiak nagy része a szép gazdag örököső kedvéért gyűlt ide, a leányokat részint a barátinők iránti szeretet, részint pedig a kilátásba helyezett nagyszabású táncmulatság vonzotta.

Egyik elegáns fogat a másikat érte, szebbnél szebb mosolygó leányka, s elegáns gavalér ugrott ki azokból. Margitka csupa báj és elevenesség volt, piros pozsgás arca szép, szelíd dióbarna szemei s pompás gesztenyeszin haja voltak a legfeljebb a kedves vidám leánykán. Bövelkedett is mindenütt, amerre ment az udvarlókba, bármerre járt is ebben hiánya sohasem akadt.

Mindazonáltal nem kedves vonzó gyermek volt az est csillaga királynője, volt itt egy ünnepelet körülrajongott leány, ki elhomályosította eszével s tündöklő szépségével s amia fő érett ratirozott kacérságával a háziur csinos öde minden affektációtól ment kedves leánykáját, s az az ünnepelet szépség nem volt más, mint régi ismerősünk: Ladányi Alice.

Tudta értette az ő bámulatos furfangos eszével, mint kell a gavallérokat, magához édesgetni s azután mindegyiket külön évek hosszú során át bítegetni, lekötve tartani.

Ő még mindig egy bizonyos férfira várt, akinek fényes nevével az újságok telve voltak, ki országhírű tehetségével rangot, dicsőséget szerzett magának, de kiről tudta — s talán épen ez csábította őt — hogy gyűlölettel van eltelve ő iránta s ő általa s végette az egész női nem iránt.

Maglódy András volt a neve és irigylésre méltó férfiúnak, kinek magas ábrándjainak eszményképét a tudomány képezte. Nagy tehetségu ifju volt ő a szóteljes értelmében. A legfiatalabb képviselő Magyarországon. Az aszszonyok lányok ideálja s legszebb, legelegánsabb, legtökéletesebb gavallár.

Mindenhez nyájas kifogástalan udvarias volt, de ennél messzebbre sohasem ment, senki vel kivételt nem tett, sem asszony sem leány nem dicsekedhetett kitüntető figyelmességgel részéről, de azért társaságában elhanyagoltatásról senki sem panaszkodhatott. Boldog volt ha valaki a képviselőházban tartott szónoklatáról elismerő meleg szavakban nyilatkozott, azonban ha »bizonyos« másféle burokat a szerelem hurjait pengették meg előtte, úgy szökött, szaladt, mintha legkeservebb itéletét hangoztatták volna az illető népek.

Ilyen volt hát Ladányi Alice egyetlen ideálja s hő szerelme tárgya. Szerette amennyire önző hideg s irgalmatlan szívtől csak kitellett, a szép és elérhetetlen Maglódyt ki azonban teljes szívéből gyűlölte s amennyire gavallér volta engedte kerülte, a szép s ünnepelet leányt.

Alice immáron elérte huszonnegyedik életévét s még mindig pártában volt, dacára annak, hogy tizenhat éves korában megkezdte a nagyleányoskodást, s dacára nagy vagyona s híres szépségének. Ennek oka pedig Maglódy iránt érzett forró szerelme volt. Ő még mindig nem mondott le az ifjuról, még mindig remélte, hogy egy szép napon visszakeríti őt hálójába, annál is inkább mivel András soha senkinek nem udvarolt, nem volt az a nő akit ő másik felet bármiképp is kitüntetett volna, bármennyire ismert s áhított alakja volt is ő a szép nemnek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A derecskei állatállomány pusztulása.**

Közgazdasági szempontokból igen érdekes jelentés érkezett tegnap az alispáni hivatalhoz a derecskei főszolgabírótól. A jelentés a derecskei gazdaközönségnek közgyűlésén készült és nagyon sajnós tapasztalatokról számol be a magyar állatgazdálkodás hátramaradottságáról. A jelentés szerint a derecskei járásban a szarvasmarha állományval valósgos rablógazdálkodást üznek. A gazdaközönség egyáltalán nem fordít gondot az állatállomány fejlesztésére, elve a meglévő állatokat a legvégsőkig kihasználni.

A gazdák a fiatal növendék marhákat nem kimélik, hanem amikor csak tehetik azonnal mészáros kezére adják. A közönség elcsigázott vén marhákat tart s azok kicserélésére sem gondol, nem hogy a létszámot növelje. A főszolgabíró előterjesztést tett a tapasztalatok alapján a földmívelőügyi miniszterhez, a jelenlegi állapotok megszüntetése végett.

Hite' szövetkezetek A X. Katholikus Nagygyűlés szociális szakosztálya a hitelszövetkezetek alakításának és középponti szervezésének kérdését tárgyalva, a megindult mozgalom minél hatályosabb fejlesztésének szükségessége mellett határozott. A nagygyűlés után megindult propaganda erősen érezte kedvező hatását s az újabb alakulások bizonyítják, hogy a falusi nép mindjobban belátja a szövetkezetek fontosságát. Az Országos Katholikus Szövetségnél, mely a szükséges tudni valókat kézi könyvben kiadta, csak a legközelebbi multban több, mint 40 új alakulást jelentettek be.

Borgida Béla és Társa jelentése

Határidők sáralata:

Májusi buza	—	—	—	—	12:36
Októberi buza	—	—	—	—	11:35
Októberi rozs	—	—	—	—	9:41
Októberi zab	—	—	—	—	7:70
Májusi tengeri	—	—	—	—	6:58
Juliusi tengeri	—	—	—	—	6:69
Augusztusi tengeri	—	—	—	—	6:35
Augusztusi repce	—	—	—	—	14:20

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

2308—1911. éln.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a városi árvaszékhez újonnan szervezett II. od oszt. árvaszéki ülnöki-, valamint az elhalálozás következtében megüresedett árvaszéki elnök helyettes ülnöki állásoknak választás úján leendő betöltését a f. évi június hó 8-án megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi 3100 korona fizetés és 700 korona lakbérrel javadalmazott II. od oszt. árvaszéki ülnöki, — illetve az évi 3600 korona fizetés és 700 korona lakbérrel javadalmazott árvaszéki elnök helyettes ülnöki, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüresedő többi állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket Nagyvárad thjt. város főispánjához mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. em. 4. sz.) tolyó évi június hó 3-án délután fél 2 óráig annál is inkább adják be, mivel a kellően fel nem szerelt vagy elkésetten beadott pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1911. május hó 18.

Bordé Ferenc,
polgármester h.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

2309—1911. el. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a nyugdíjazás következtében megüresedett főpénztári ellenőri állásnak válaszásként újabb leendő betöltését a f. évi június hó 8-án megtartandó rendes havi közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi 2600 kor. fizetés és 600 kor. lakbérrel javada mazott főpénztári ellenőri állást, valamint az ennek betöltése folytán esetleg megüresedő többi állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket Nagyvárad thjf. város főispánjához, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Váro-háza I. em. 4. sz.) f. évi június hó 3-án d. u. fél 2 óráig annál is inkább adják be, mert a később fel nem szerelt vagy elkésztetlen beadott pályázatok figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1911 május hó 18

Bordé Ferenc,
polgármester h.

Telefon: 629. sz.   Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz.   Telefon: 629. sz.

192

463—911. kb. sz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi május hó 6-ik napján kelt 23209—III—911. számú leiratával a m. kir. államvasutak igazgatóságának elje terjesztett kérelme alapján a Nagyvárad, velencei vonalon építendő két törlüljáró közgazgatási bejárását elrendelte és az eljárás megkezdésének d-jéül tolyó évi június hó 8-ik napjának délelött 9 óráját összejöveteli helyül pedig Nagyvárad város tanácsstermét tűzte ki.

Ezen bejárásra az 1896. évi július hó 15-én kelt 46181. sz. a. kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében az érdekelt összes magánteleket meghívom és értesitem, hogy ezen bejárás akkor is meg lesz tartva, ha az érdekelték közül senki sem jelen meg.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága, 1911. május hó 12. napján.

Hlatky Endre,
főispán.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás elővételi jog gyakorlásra.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. »Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t.« cég alatt fuzionált; ugyanezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é. új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének 5.600.000 koronáról

Nyolc millió nyolcszáz ezer koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 8000 drb új részvényből 1000 drb a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb új részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják. Minthogy pedig a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kicserélése csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett a régi Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelően meg) 2 drb új részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy új részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az új részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalékos kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonatnak és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatolattik.

A 470 korona vételárban benfoglaltatik a kiállítási díj és bélyegilleték is.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Tkptr R.-t. Igazgatósága.

327

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Uj! Alapított 1890. Uj!

Uj találmány! Nadrágfűző!

Valódi eredeti modellek és halsont nélküli nyári fűző kizárólagosan

ROSENZWEIG RÓZA

mellfűző szalonjában kapható az uj gyárhelyiségében, Szalárdi-utca 9. szám. Pannónia és Emke között

Telefon 632.

Árjegyzék ingyen s bérmentve. Próbaküldemények bárhova.

Uj!

Uj!

Olajban tört és zománc-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyztem át, zamba hól állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománc-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékaig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkertfénymáz!

Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

»EMKE« padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.

Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.

Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180   Telefon 180

====

MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYÁR

==== NAGYVÁRAD ====
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
==== Bémer-tér, (Bazár épület.) ====

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.

Feihívás elővételi jog gyakorlására

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egyesülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az Egyesült intézet újonnan kibocsátandó 8000 drb részvényéből 1000 darabra az elővételi jog csak a Biharmegyei bank részvényeseinek

tartatott fenn, míg a fennmaradt 7000 drb. új kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült intézet összes részvényeseit illeti meg a külön felhívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei bank részvényesei az elővételi jogot folyó hó végéig gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470 árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény

nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban részletezett módokat szerint minden 3 darab Biharmegyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470 árban jegyezhessek úgy, hogy végeredményben minden 3 drb Biharmegyei bank részvény után 3 drb új kibocsátású Egyesült Biharmegyei Bank és Központi takarékpénztár részvényre gyakorolható az elővételi jog.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

328

Az igazgatóság.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol	20 »
1 » Stomatol	20 »
1 » téglés Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 téglés Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

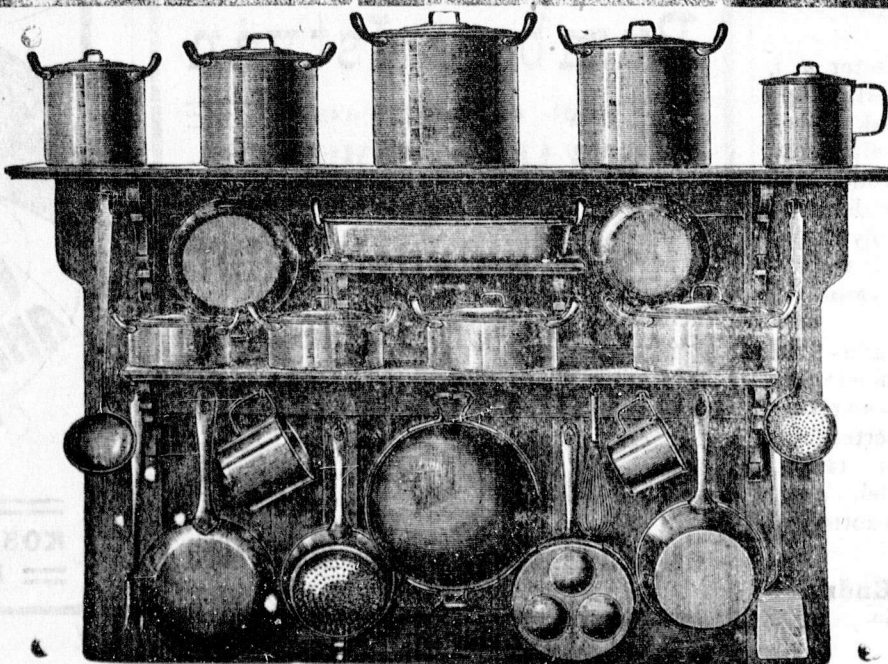
A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyváradai állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben újonnan berendezett nagyszabású uszoda. — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.